

## 1 skyrius

# ela

**M**ano miegamojo langus plaka sunkūs lietaus šuorai, o audros žaibai, atrodo, perskels Džordžijos pirmadienio rytą pusiau. Nemiegu jau kelias valandas, klausausi kaukiančio vėjo ir įsivaizduoju, kaip vėtra nuplėšia sieną ir išpučia mane laukan.

Koridoriuje sugirgžda grindys. Po durimis sušvytruoja mamos šešėlis. Medis aimanuoja jai po kojomis, įgarsindamas dvejonę – pasibelsti į dukters į duris ar ne?

Mama nueina, žingsniai nutolsta jos miegamojo link.

Pasirodo, ne.

Prieš metus ji būtų įsiveržusi vidun ir iškalbėjusi, kodėl taip ilgai nesikeliu. Prieš metus apie tylą nebūtų buvę nė kalbos. Tačiau prieš metus viskas buvo kitaip. Ši tylą, sunki lyg akmuo po kaklu, pelnyta. Taigi atgailaudama nusimetu antklodę ir padarau tai, kas neįmanoma: imu ruoštis pirmai dienai Nort Deiviso gimnazijos dvyliktoje klasėje.

Nors, atrodo, tai buvo kitas gyvenimas, vis dar prisimenu, kaip jaudinausi pernai pirmąją mokslo metų dieną. Kad ir kiek arganų

aliejaus tepiau, mano juodi plaukai nuo Džordžijos drėgmės raitėsi ir šiaušėsi. Su katės akių makiažu, kurį pasidariusi praėjusį vakarą jaučiausi tikra *femme fatale*, dabar atrodžiau kaip pamišėlė, kuri sumanė paimiti Gotamo miesto gyventojus įkaitais grasindama juoko dujomis.

Supanikavusi išsiunčiau mylimiausiam žmogui pasaulyje asmenukę su prieraisu *Gelbėk*.

Heilės atsakymo sulaukiau akimirksniu. *Gal juokauji? Atrodai velniškai karšta. Greitai užbėk pas mane, padėsiu su plaukais. Mano tiesintuvui Džordžijos vasaros nebaisios.*

O šiandien?

Šiandien apsivelku tai, ką basos kojos pirmiausia paliečia ant miegamojo grindų – vakar (ir užvakar, ir užužvakar) vilkėtus džinsus ir pilką bluzoną, prieš savaitę aptaškytą aštriu padažu. Neprisimenu, kada paskutinį kartą žiūrėjau į veidrodį.

Tarp manęs ir pernykštės kvaišos, kuriai didžiausia tragedija buvo išskydęs akių kontūras ir pasišiaušę plaukai, sielvartas atvėrė ištisą kanjoną. Kaip aš jos nekenčiu.

Ir kaip ilgiuosi.

Žengdama Nort Deiviso gimnazijos koridoriais jaučiuosi ne Ela, o Elos šešėliu, gyva šmėkla. Mintis dreskia širdį lyg popieriaus lapas odą. *Norėčiau* būti šmėkla. Galbūt tada galėčiau nukeliauti anapus ir pasikalbėti su Heile. Papasakoti jai svarbiausias naujienas.

Pavyzdžiui, kad jos spintelė atiteko Albertui Vonskiui. Ji sunkiai atsidustų ir pasakytų: *Prašau, išgelbėk mano Pedro Paskalio\* nuotraukas, kol mano mylimasis nepaskendo animuotoje japonų pornografijoje, o aš nusijuokčiau ir atsakyčiau: Deja, per vėlu.*

\*Pedro Pascal – iš Čilės kilęs amerikiečių aktorius, išgarsėjęs vaidmeniu seriale „Narcos“.

Pasakyčiau, kad spintelės durelės vis dar sulinkusios. Nuo to karto, kai spyriau į jas gavusi B iš lotynų. Įlinkimas nuo jos spyrio vis dar šalia.

– Ir įrodykit, kad tai mano darbas, – pasakė ji.

– Nepagautas – ne vagis, – atitariau.

Pasakyčiau, kad niša prie muzikos klasės, iš kurios iššokome su Sojeriu Hokinsu, abu išsišiepę iki ausų, su glėbiu balionų, ir uždegėme žvakutę ant keksiuko šaukdami: *Su gimimo diena!*, vis dar ištepta rožiniu žvakutės vašku.

*Sojeris.*

Jo vardas – tarsi skrandį spaudžiantys gniaužtai. Šiandien apie jį galvoti negaliu. Jau ir taip visko per daug. Antraip vėl suskils šonkauliai.

Todėl kaip tik dabar Sojeris išnyra kitame koridoriaus gale. Štai jis, iškilęs tarp kitų, šnekučiuojasi su Maiku Lima ir, šiam kažką pasakius, jo veidą nušviečia kreiva šypsena.

Man sutavaruoja akyse, turiu stabtelėti. Atsišlieju į sieną ir taip stipriai prispaudžiu knygas prie krūtinės, kad ant krūtinkaulio turbūt dar kelias dienas bus įspausta MATEMATIKA I.

Tarsi pajutęs mane esant netoliese, Sojeris staiga pažvelgia mano pusėn. Sulaikau kvapą. Pirmą kartą po laidotuvių žvelgiu į švelnias rudas Sojerio akis.

Tik kad jo žvilgsnyje nieko švelnaus.

Sojeris – vienintelis mano pažįstamas vaikinai, kuris kiekvieną mėnesį pažinties dieną paminėdavo mažytėmis tobulomis dovanėlėmis, kuris Heilei susirgus mūsų „Saulėlydžio“ maratonui tiekė kukurūzų spragėsius ir spraitą, kuris mylėjo mano geriausią draugę taip pat kaip aš...

*Tas pats Sojeris* dabar mane nutvilko tokiu tulžingu žvilgsniu, kad, atrodo, supykins.

Taip ir žinojau. *Jis dėl visko kaltina mane.*

Turėčiau nenusukti akių. Turėčiau leistis verčiau jo neapykantos. Dėl to, ką iš jo – ir iš jos – atėmiau, aš to nusipelniau.

Tačiau neištvėrusi nusigrėžiu rydama gerkle kylančią raudą. Noriu tekina pasileisti koridoriumi, sprukti iš mokyklos ir niekada negrįžti. Bet atsitrenkiu tiesiai į poną Vilkenšą.

– Oi! Liūte, atsargiau! – mokyklos psichologas susverdėja atatuspas ir vikriai suima mane už pečių, kad nepargriūčiau.

– Dieve, *labai* atsiprašau, – krankteliu susigėdusi.

– Nieko tokio, Ela, nieko neatsitiko, – jis palenkia galvą, norėdamas sugauti mano žvilgsnį. – Ei, *ei*, gerai, kad susitikome. Kaip tu?

Savo balsu nepasitikiu, todėl tik gūžteliu pečiais.

– Mat kaip, – tarsteli. Paprastai ponas Vilkenšas švariai nusiskutęs, bet dabar ant smakro tamsuoja šereliai. Įprastai žydros akys apstemusios, lyg mėlynės. Galbūt jis vienas tų psichologų, kuris nuoširdžiai rūpinasi savo mokiniais. Galbūt ir jis šįryt liūdi.

Maloni mintis.

– Ela, – taria jis. – Žinau, kad šiandien sunku. Tikiuosi, supranti, kad gali bet kada į mane kreiptis, – atrodo, nori pasakyti kažką daugiau, bet jo mintis pertraukia skambutis. – Ką gi, negaišinsiu. Nepavėluok į pamoką. Užsuk pasikalbėti, gerai?

Jis nulydi mane žvilgsniu su rūpesčio raukšle kaktoje. Kaip gražu iš jo pusės, kad taip rūpinasi. Kad taip nori padėti. *Pone Vilkenšai, nesukite galvos, – reikėtų atsakyti. – Pataupykite savo laiką ir jėgas mokiniams, kuriems dar yra vilties. Kurie to verti.*

Mokiniam, kurie nenužudė savo geriausio draugo.

VISĄ DIENĄ STENGIUOSI būti nematoma. Stengiuosi nereaguoti į kaltinamai dėsančias akis ir švelnius užuojautos, gailėsčio žvilgsnius. Bet tai neįmanoma. Man praeinant pro merginas, susispietusias aplink vandens fontanelį, visos nuščiūva. Per anglų Sima Patel, mer-

gina, su kuria nesikalbėjau nuo pradinių klasių, pasilenkia ir atkiša saldžiarūgščių guminukų pakelį.

– Pamaniau, tau pravers.

Kai prieš pietus ateinu prie savo spintelės, mane apsupa tie, kurių vyliausi nesutiksianti visą dieną – senoji kompanija. Ar bent jau tai, kas iš jos liko. Šalia išdygsta Nija Vaili, Betė Haris, Reičelė Evans ir Skotas Loganas. Visi jaučiame, kad trūksta Sojerio. Tačiau jokia tuštuma neprilygsta tai, apie kurią galvojame nebyliai, ši didumo sulig krateriu.

Iš tiesų tai Heilės draugai. Nija ir Betė su ja lankė bėgimą, Betė ir Reičelė susitikinėja nuo devintos klasės, o Skotas lyg spuogas, kurio negali nusikrapštyti – pusiau juokdarys, pusiau pasipūtėlis. Heilė įtraukė mane į šį ratą ir be jos *sugriūva viskas, žemė nebelaiko*. Jei neatsakysiu į jų skambučius dar gerą savaitę, išskrisiu atgal į savo orbitą ir visiems nuo to tik palengvės.

O dabar Betė puola man ant kaklo.

– Ela, kaip tu? Man dėl tavęs buvo taip neramu! Skambinau tau kasdien visą vasarą!

Nija švelniai ją nuo manęs atplėšia.

– Ir, *kaip jau sakiau*, jeigu būtum man kasdien skambinėjusi, aš irgi būčiau neatsiliepusi.

Betė, nutaisiusi rūškaną miną, atsišlieja į Reičelę, o Nija papurto galvą ir meta man atsiprašomą žvilgsnį.

– Ela, mes tik norėjome paklausti, kaip laikaisi. Na, neskaitant to, kas ir taip akivaizdu.

– Taip, mes tavęs pasiilgome, – Reičelė šypteli, Betė pritariamai linkteli. Nija kumšteli joms už nugarų stovintį Skotą, kuris stypso įsmeigęs akis į telefoną.

– Taip, Ela, gali mumis pasikliauti, – Skotas pusei sekundės pakelia akis nuo ekrano.

Nija į jį dėbteli ir vėl atsisuka į mane.

– Kaip tu, mergyt? – paklausia švelniai.

Betė ir Reičelė atrodo įsitempusios. Skotas nekreipia dėmesio. Man tai daug priimtinau nei užjaučiamas, įdėmus Nijos žvilgsnis.

– Nekaip, bet nieko baisaus, tikrai, – uždarydama spintelę išspaudžiu šypsena. – Jums nėra ko dėl manęs nerimauti. Ačiū, kad rūpinatės, ištis, bet viskas gerai.

Betei ir Reičelei, regis, palengvėja, bet Nija tik susiraukia.

– Ela, juk žinai, kad gali...

– Girdėjai, ką pasakė, – pertraukia Skotas ir tą pačią akimirką nuaidi skambutis. – Jai viskas gerai. Čakros atsivėrusios, aura gera, Merkurijus juda retrogradiškai ir taip toliau. Pavėluosiu į ispanų.

Nija piktu žvilgsniu nulydi jį koridoriumi, bet susitvardo. Bent kartą džiaugiuosi, kad Skotas elgiasi kaip subingalvis.

Tačiau mano vargai senaisiais draugais nesibaigia. Kiekvienas mokytojas irgi nori išgirsti, kaip jaučiuosi.

Kaip ir ponas Vilkenzas, visi jie švelniai paima mane už alkūnės ir tyliai paklausia, kaip sekasi. Ką jie tikisi išgirsti? Ką turėčiau jiems pasakyti per trijų minučių pertrauką? Visa, ko per keturis mėnesius nuo Heilės mirties neįstengiau pasakyti tėvams ir visai eilei psichinės sveikatos specialistų? Vienintelis atsakymas, kurį pajėgiu išspausti ir kurį jie nori išgirsti: *Gerai. Viskas gerai.*

Per kažkokį stebuklą laikas eina nešdamas mane vis arčiau ir arčiau dienos pabaigos. Ir vis tik jaučiuosi kaip sukiužusi medinė valtis, kurioje su kiekvienu prisiminimu – tuščia vieta per trečią pamoką, naujokų užsėstu valgyklos stalu, kur sėdėjome metų metus, – atsiveria nauja skylė. Vandeny nas šėlsta, o aš iš paskutiniųjų kamšau skyles, mėgindama suturėti vidun kliokiantį vandenį. Talžoma bangų vos neapsiverčiu, bet vargais negalais išsilaikau paviršiuje.

Penkiolika po trečios nuaidi skambutis.

*Pagaliau.*

Pasileidžiu prie laukujų durų, bet už nugaros pasigirdęs balsas mane sulaiko.

– Panele Greiham! Visur jūsų ieškojau, – iš dailės klasės tarpduriu mane šaukia panelė Lengli, keramikos mokytoja. Ilgesingai pažvelgiu į dvivėres duris koridoriaus gale, į mirksintį ženklą IŠĖJIMAS ir grįžtu pas ją.

– Laba diena, panele Lengli, – sakau pasitaisydama ant peties krepšį su knygomis, o viduje mano pietietiškas mandagumas grumiasi su noru lėkti pro duris.

– Tik norėjau greitai tau kai ką paduoti, – iškelia pirštą, o po akimirkos grįžta nešina nedidele kartonine dėžute. Šone tušinuku užrašyta: ELA IR HEILĖ. Viduje du rankų darbo keraminiai puodeliai.

Ir taip toji mažytė valtelė, kurią visą dieną pavyko išlaikyti ant vandens, ima skęsti.

– Pamaniau, norėsi pasiimti, – liūdnas panelės Lengli šnabždesys aidu atkartoja mano savijautą. – Jie buvo išdegti tik po... ką gi, aš juos tau pasaugojau.

– Eee, – sumykiu žvelgdama į dėžutę.

Tai Heilė sugalvojo, kad reikia nulipdyti viena kitai puodelį. Kad paskui abi galėtume pasiimti į Džordžijos universitetą. Heilė taip savimi didžiavosi, kai parodė man savo kūrinį – puodelį su ornamentuota P ant šono. P kaip... *proteza*. Kai pareiškiau, kad iš protezų puodelio negersiu, ji nutildė mane rankos mostu.

– Pala, paklausk. Šį puodelį turėsi visą gyvenimą. Aš iškart ruošiuosi geriausiam mūsų draugystės etapui, kai būsimė senos ir nukvakusios. Tik pagalvok, kaip bus smagu, – Heilės akyse sužibo velniukai. – Kaskart susitikusios susidraugausime iš naujo, – tada gūžtelėjo pečiais. – Be to turėsi, kur pasidėti dantų protezus.

Abu puodeliai pavyko puikiai.

Nė nepamenu, ar atsisveikinau su panele Lengli. Iš mokyklos einu apdujusi, puodeliai kartoninėje dėžutėje dzingsi vienas į kitą,

o aš nepajėgiu atplėsti nuo jų akių. Norėčiau nususukti. Tikrai norėčiau. Norėčiau sviesti juos į griovį, bet žinau, kad tai būtų tas pats, kas išsiplėsti gyvybiškai svarbų organą ir jį sutrypti. Nežinia kodėl, bet man jų reikia, kad galėčiau judėti pirmyn.

Pirštais perbraukiu tą, kurį nulipdė Heilė. Apačioje likęs įdubimas, matyt, pamiršo jį užlyginti. Pažvelgiu iš arčiau ir matau smulkutes lenktas linijas, raštą.

Heilės piršto atspaudą.

Aplinkinis pasaulis paskęsta rūke. Kažkur lyg žolė, kažkur lyg dangus. Tolumoje pakelti balsai.

Bet dabar tegaliu galvoti apie savo pirštą, prispaustą prie to įdubimo.

Viskas nutinka taip greitai.

Vieną akimirką prieš akis išnyra žibintai, tiesiai į mane atlekia autobusas. Kažkas šaukia, signalas riaumoja lyg milžiniškas drakonas. Širdis lipa per gerklę, paskutinė mano mintis: *Saugok puodelius*, o tada nuskrendu atatupsta.

Nemirštu.

Nugara trenkiuosi į kažką kieto. Galva pamėtėja absurdišką mintį, kad į mūro sieną, bet ši siena šilta ir turi širdį. Kažkas patraukė mane iš kelio. Kažkas mane išgelbėjo.

Pakeliu galvą ir pažvelgiu į plačias, išsigandusias Sojerio Hokinso akis.

– Sojeri! – aikteliu ir išsivadavusi iš jo glėbio apsisuku. Knygos iš krepšio pabirusios ant vejų, bet kartoninę dėžę vis dar spaudžiu prie krūtinės, puodeliai per stebuklą sveiki.

– Ela, – Sojeris sunkiai alsuoja, iš išgąščio išsižiojęs, viena jo ranka ant krūtinės, kita panardinta į tankius plaukus. Jis kelis kartus giliai įkvepia, užsimerkia. O kai vėl atsimerkia, jos dega pykčiu.

– Ela, – plyksteli, – *kokį velnią* čia sugalvojai? Galėjai *žūti*. Iš tikrųjų *žūti*. Jei nebūčiau buvęs šalia, nebūčiau žiūrėjęs? *Jėzau*.



– O kodėl žiūrėjai? – ne iš karto suvokiu pasakiusi tai balsu.

– Ką? – sutrikęs sustingsta.

– Kodėl žiūrėjai? – nuryju seiles. – Kodėl mane gelbėjai?

Mano siaubui, akys pritvinsta ašarų. Nebeįstengiu apsimesti, kad viskas gerai.

Sojerio veidas išbąla. Pyktis išgaruoja ir, jei tik tai įmanoma, atrodo, kad mano žodžiai jį pribloškė dar labiau nei vos per plauką neįvykusi avarija. Jis apsilaižo lūpas, išsižioja, bet neištaria nė žodžio.

Noriu išgirsti jo atsakymą. Mikroskopinė vilties kibirkštėlė, ruse-nanti manyje, maldauja pasilikti ir jį išklaudyti.

Bet nepasilieku. Negaliu.

Atsakymą žinau ir taip. Bet koks geras žodis iš jo lūpų bus gailės-tis arba užuojauta, kurios nenusipelniau. Apsisuku ir nueinu.

Jis nešaukia man pavymui. Ta mažytė vilties kibirkštėlė ragina žvilgtelėti per petį, tik kartą. Bet susilaikau.

Ir prisiekiu daugiau niekada nekalbėti su Sojeriu.